

«Նոր ժամանակի կրթություն» ՀԿ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ
ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ

ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Հետազոտության թեման Վեց տարեկանների պատրաստվածությունը դպրոցին

Առարկան Դասվար՝ մայրենի, մաթեմատիկա

Հետազոտող ուսուցիչ Մինասյան Կարինե Գագիկի

ԹԱԼԻՆ 2023

Բովանդակություն

Ներածություն-----	3
Վեց տարեկանների պատրաստվածությունը դպրոցին-----	4
Եզրակացություն-----	14
Օգտագործված գրականության ցանկ-----	15

Ներածություն

Թեմայի կարևորությունը: Ա.Ն. Լեոնտևը, հիմնվելով իր և իր գործընկերների կողմից իրականացված բազմաթիվ ուսումնասիրությունների վրա, առաջ քաշեց այն տեսակետը, որ նախադպրոցական տարիքը այն ժամանակաշրջանն է, երբ սկզբում առաջանում է ստորադաս դրդապատճառների համակարգ, որը ստեղծում է անձի միասնությունը, և այդ պատճառով պետք է. համարել է, ինչպես ինքն է ասում, «նախնական, փաստացի պահեստային անձերի ժամանակաշրջանը»: Ենթակա դրդապատճառների համակարգը սկսում է վերահսկել երեխայի վարքը և որոշել նրա ամբողջ զարգացումը: Այս դիրքորոշումը համալրվում է հետագա հոգեբանական ուսումնասիրությունների տվյալներով: Նախադպրոցական տարիքի երեխաների մոտ, նախ, առաջանում է ոչ միայն դրդապատճառների ստորադասում, այլ նրանց համեմատաբար կայուն արտախրավիճակային ենթակայություն: Ձևավորվող հիերարխիկ համակարգի գլխին կանգնած են դրանց կառուցվածքում միջնորդավորված շարժառիթները: Նախադպրոցական տարիքի երեխաների մոտ դրանք միջնորդվում են մեծահասակների վարքի և գործունեության օրինաչափություններով, նրանց հարաբերություններով, սոցիալական նորմերով, որոնք ամրագրված են համապատասխան բարոյական ատյաններում:

Թեմայի նպատակը: Երեխայի մոտ նախադպրոցական տարիքի ավարտին մոտիվների համեմատաբար կայուն հիերարխիկ կառուցվածքի առաջացումը նրան իրավիճակային էակից վերածում է որոշակի ներքին միասնությամբ և կազմակերպվածությամբ էակի, որը կարող է առաջնորդվել սոցիալական նորմերի հետ կապված կայուն ցանկություններով և ձգտումներով: կյանքից, որ նա սովորել է: Սա բնութագրում է մի նոր փուլ, որը թույլ տվեց Ա.Ն.Լեոնտևին խոսել նախադպրոցական տարիքի մասին որպես «նախնական, փաստացի, անձի կառուցվածքի» ժամանակաշրջան:

Ներկայումս կան մեծ թվով սահմանումներ և դասակարգումներ երեխայի դպրոցական պատրաստության վերաբերյալ: Դասակարգումը առաջարկել է Ռ.Վ. Օվչարովան:

Վեց տարեկանների պատրաստվածությունը դպրոցին

Ռ.Վ. Օվչարովան երեխայի պատրաստակամությունը դպրոցին սահմանում է հետևյալ կերպ.

երեխան պատրաստ է դպրոցին. նա գիտի, թե ինչպես պլանավորել և վերահսկել իր գործողությունները (կամ ձգտում է դրան), կենտրոնանում է առարկաների բաց հատկությունների, իրեն շրջապատող աշխարհի օրինաչափությունների վրա, ձգտում է դրանք օգտագործել իր գործողություններում, գիտի, թե ինչպես լսել մեկ այլ անձի և գիտի, թե ինչպես (կամ ձգտում է) կատարել տրամաբանական գործողություններ բանավոր հասկացությունների տեսքով.

- երեխան պատրաստ չէ դպրոցին. նա չգիտի, թե ինչպես պլանավորել և վերահսկել իր գործողությունները, սովորելու մոտիվացիան ցածր է (կենտրոնանում է միայն զգայական օրգանների տվյալների վրա), նա չգիտի ինչպես լսել մեկ այլ մարդու և տրամաբանական գործողություններ կատարել հասկացությունների տեսքով.

Դպրոցում սովորելու երեխայի պատրաստակամությունը նախադպրոցական մանկության ընթացքում մտավոր զարգացման կարևորագույն արդյունքներից է և հաջողակ դպրոցական կրթության գրավականը: Սկսած, թե ինչպես է երեխան պատրաստվում դպրոցին մինչև ամեն ինչ

Նախադպրոցական զարգացման նախորդ շրջանը կախված կլինի նրա հարմարվողականության հաջողությունից, դպրոցական կյանքի ռեժիմ մտնելուց, ակադեմիական հաջողություններից, հոգեբանական բարեկեցությունից:

Շատ բան կախված է ընտանիքից: Ի վերջո, ընտանիքը երեխայի անմիջական միջավայրն է, այն միջավայրն է, որտեղ ձևավորվում է նրա պատկերացումն իր և աշխարհի մասին, սկսվում է սոցիալական բնույթի զարգացումը: Ընտանիքում հաղորդակցության բացակայությունը, երեխայի հետ հոգեբանական շփման բացակայությունը հանգեցնում է հուզական-կամային ոլորտի անհասության, զարգացման, մտավոր գործունեության ուշացման: Կարևոր է նաև, որ երեխաները հաճախեն նախադպրոցական նախապատրաստական դասընթացների, իսկ մանկապարտեզը գործնականում խնդիրներ չունենա առաջին դասարանին հարմարվելու հարցում: Կամայականության ձևավորումը դառնում է մտավոր

զարգացման կենտրոն. զարգանում է կամայական հիշողություն, ուշադրություն, մտածողություն, գործունեության կազմակերպումը դառնում է կամայական, երեխան սովորում է վերահսկել իր վարքը: Երբեմն ընտանիքը միշտ չէ, որ հասկանում է երեխայի անհատականության յուրահատկությունը և ոչ ադեկվատ է գնահատում նրա մտավոր հնարավորությունները:

Ծնողները, իհարկե, հետաքրքրված են իրենց երեխայի դպրոցական հաջողություններով: Այս հաջողությունները մեծապես կախված են համակարգված ուսուցման մարմնի պատրաստվածությունից, մտավոր գործընթացների պատրաստակամությունից և անհատի պատրաստվածությունից:

Ինտելեկտուալ պատրաստակամություն. Այն բաղկացած է որոշակի հայացքների, կոնկրետ գիտելիքների պաշար ձեռք բերելուց, գիտական գիտելիքների հիմքում ընկած ընդհանուր օրինաչափությունների ըմբռնումից: Դպրոցականին ինտելեկտուալ պատրաստակամությունը կապված է մտքի գործընթացների զարգացման հետ՝ ընդհանրացնելու, առարկաները համեմատելու, դրանք դասակարգելու, էական հատկանիշները լուսաբանելու և եզրակացություններ անելու ունակությամբ: Լ.Ի. Բոժովիչը նշում է. «Պատրաստ լինել դպրոցին, նշանակում է, նախևառաջ, ունենալ շրջակա աշխարհի առարկաներն ու երևույթները համապատասխան կատեգորիաներում ընդհանրացնելու և տարբերելու ունակություն»: Երեխան պետք է ունենա գաղափարների որոշակի լայնություն, այդ թվում՝ փոխաբերական և տարածական, համապատասխան խոսքի զարգացում, ճանաչողական գործունեություն: Դպրոցին ինտելեկտուալ պատրաստակամությունը ենթադրում է նաև երեխայի մոտ որոշակի հմտությունների ձևավորում: Օրինակ՝ ուսումնական առաջադրանքն ընդգծելու ունակությունը: Սա պահանջում է, որ երեխան կարողանա զարմանալ և փնտրել իր նկատած առարկաների նմանությունների ու տարբերությունների, դրանց նոր հատկությունների պատճառները: Երեխային դպրոցին ինտելեկտուալ նախապատրաստելու համար մեծահասակները պետք է զարգացնեն ճանաչողական կարիքները, ապահովեն մտավոր գործունեության բավարար մակարդակ, առաջարկեն համապատասխան առաջադրանքներ և ապահովեն շրջակա միջավայրի մասին գիտելիքների անհրաժեշտ համակարգ: Երեխաները պետք է կարողանան հաստատել երևույթի

պատճառահետևանքային կապը: Երեխան պետք է ունենա խոսքի զարգացած ձայնային մշակույթ (խոսքի արտասանություն և հուզական կուլտուրա), պետք է զարգացնել հնչյունաբանական լսողությունը: Պետք է զարգացնել նաև խոսակցական լեզուն: Նա պետք է կարողանա հստակ արտահայտել իր մտքերը, համահունչ փոխանցել այն, ինչ լսել է, այն, ինչ տեսել է զբոսանքի ժամանակ: Պետք է կարողանա պատմվածքում կարևորել գլխավորը, փոխանցել պատմությունը ըստ որոշակի պլանի: Կարևոր է, որ երեխան ցանկանում է նոր բան սովորել, պետք է հետաքրքրություն առաջացնել նոր փաստերի, կյանքի երևույթների նկատմամբ: Բոլոր մտավոր գործընթացները (ուշադրություն, հիշողություն, մտածողություն, երևակայություն) պետք է բավականաչափ զարգացած լինեն: Երեխան պետք է կարողանա կենտրոնանալ տարբեր աշխատանքի վրա: Ընկալման և մտածողության զարգացումը թույլ է տալիս երեխային համակարգված դիտարկել ուսումնասիրվող առարկաները և երևույթները, առանձնացնել առարկաների և երևույթների նշանակալի հատկություններ, տրամաբանել և եզրակացություններ անել:

Կամային պատրաստակամություն. Այն կայանում է նրանում, որ երեխան կարող է քրտնաջան աշխատել, անել այն, ինչ իրենից պահանջվում է սովորել, դպրոցական կյանքի ռեժիմը: Երեխան պետք է կարողանա վերահսկել իր վարքը, մտավոր գործունեությունը: Արդեն նախադպրոցական տարիքում երեխան բախվում է առաջացող դժվարությունները հաղթահարելու և իր գործողությունները դրված նպատակին ստորադասելու անհրաժեշտության հետ: Սա հանգեցնում է նրան, որ նա սկսում է գիտակցաբար վերահսկել իրեն, վերահսկել իր ներքին և արտաքին գործողությունները, իր ճանաչողական գործընթացները և ընդհանրապես վարքագիծը: Սա հիմք է տալիս ենթադրելու, որ կամքն առաջանում է արդեն նախադպրոցական տարիքում: Իհարկե, նախադպրոցական տարիքի երեխաների կամային գործողություններն ունեն իրենց առանձնահատկությունները. դրանք համակցված են ոչ միտումնավոր, իմպուլսիվ գործողությունների հետ, որոնք առաջանում են իրավիճակային զգացմունքների և ցանկությունների ազդեցության տակ:

Լ.Ս. Վիգոտսկին կամային վարքագիծը համարում էր սոցիալական, իսկ երեխայի կամքի զարգացման աղբյուրը տեսնում էր երեխայի արտաքին աշխարհի հետ

հարաբերություններում: Միննույն ժամանակ, կամքի սոցիալական պայմանավորման մեջ առաջատար դերը վերապահված էր մեծահասակների հետ նրա բանավոր հաղորդակցությանը: Գենետիկական առումով Լ.Ս. Վիգոտսկին կամքը դիտում էր որպես սեփականը յուրացնելու փուլ

վարքային գործընթացներ. Նախ՝ մեծերը բառի օգնությամբ կարգավորում են երեխայի վարքագիծը, այնուհետև, յուրացնելով մեծահասակների պահանջների բովանդակությունը, նա աստիճանաբար սկսում է կարգավորել իր վարքը սեփական խոսքի օգնությամբ՝ դրանով իսկ զգալի քայլ առաջ կատարելով երկայնքով: կամային զարգացման ուղին. Խոսքը յուրացնելուց հետո նախադպրոցականների համար խոսքը դառնում է ոչ միայն հաղորդակցման, այլև վարքագծի կազմակերպման միջոց: Լ.Ս. Վիգոտսկին կարծում է, որ կամային ակտի առաջացումը պատրաստվում է նախադպրոցական տարիքի երեխայի կամավոր վարքագծի նախորդ զարգացմամբ:

Ժամանակակից գիտական հետազոտություններում կամային գործողության հայեցակարգը մեկնաբանվում է տարբեր ասպեկտներով: Որոշ հոգեբաններ սկզբնական կապն են համարում որոշում կայացնելու և նպատակ դնելու շարժառիթների ընտրությունը, իսկ մյուսները կամային գործողությունը սահմանափակում են դրա կատարողական մասով: Ա.Վ. Ջապորոժեցը կամքի հոգեբանության համար ամենակարևորը համարում է հայտնի սոցիալական և, առաջին հերթին, բարոյական պահանջների վերափոխումը մարդու որոշակի բարոյական շարժառիթների և որակների, որոնք որոշում են նրա գործողությունները:

Կամքի կենտրոնական հարցերից մեկն այն կոնկրետ կամային գործողությունների և արարքների մոտիվացիոն պայմանականության հարցն է, որին մարդն ընդունակ է իր կյանքի տարբեր ժամանակահատվածներում: Հարց է առաջանում նաև նախադպրոցական տարիքի երեխայի կամային կարգավորման մտավոր և բարոյական հիմքերի մասին:

Նախադպրոցական մանկության ընթացքում անձի կամային ոլորտի բնույթն ավելի է բարդանում և փոխվում է նրա մասնաբաժինը վարքագծի ընդհանուր կառուցվածքում, որն արտահայտվում է հիմնականում դժվարությունները հաղթահարելու աճող ցանկությամբ: Այս տարիքում կամքի զարգացումը սերտորեն կապված է վարքի դրդապատճառների փոփոխության, նրանց ենթակայության հետ:

Որոշակի կամային կողմնորոշման ի հայտ գալը, մի խումբ շարժառիթների առաջխաղացումը, որոնք դառնում են ամենակարևորը երեխայի համար, հանգեցնում են նրան, որ առաջնորդվելով իրենց վարքագծով այս դրդապատճառներով, երեխան գիտակցաբար հասնում է նպատակին, առանց շեղող ազդեցության ենթարկվելու: Նա աստիճանաբար տիրապետում է իր գործողությունները ստորադասելու կարողությանը, որը զգալիորեն հեռացված է գործողության նպատակից, մասնավորապես, սոցիալական բնույթի դրդապատճառների: Նա ունի նախադպրոցականին բնորոշ նպատակասլացության մակարդակ:

Միևնույն ժամանակ, թեև կամային գործողությունները ի հայտ են գալիս նախադպրոցական տարիքում, սակայն դրանց կիրառման շրջանակը և նրանց տեղը երեխայի վարքագծի մեջ մնում են ծայրահեղ սահմանափակ: Ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ միայն ավելի մեծ նախադպրոցականն է ունակ երկարաժամկետ կամային ջանքերի:

Ելնելով վերոգրյալից՝ ուսուցիչը պետք է.

1. Երեխայի առջև նպատակ դրեք, որը նա ոչ միայն հասկացավ, այլև ընդունեց՝ դարձնելով այն իրենը: Այդ ժամանակ երեխան ցանկություն կունենա դրան հասնելու:

3. Սովորեցրեք ձեր երեխային չտրվել դժվարություններից, այլ հաղթահարել դրանք:

4. Մշակել իրենց գործունեության արդյունքին հասնելու ցանկություն:¹

Երեխան պետք է կազմակերպված լինի, նա պետք է կարողանա կազմակերպել աշխատավայրը, կարողանա ժամանակին սկսել աշխատանքը, կարողանա կարգուկանոն պահպանել աշխատավայրում ուսումնական գործունեության ընթացքում:

Այսպիսով, երեխայի դպրոց նախապատրաստումը պետք է լինի համապարփակ և իրականացվի նախադպրոցական մանկության ողջ ընթացքում:

Կրթության և ուսուցման կազմակերպման նկատմամբ կյանքի բարձր պահանջները ստիպում են փնտրել նոր, առավել արդյունավետ հոգեբանական և մանկավարժական մոտեցումներ՝ ուղղված ուսուցման մեթոդները կյանքի պահանջներին

¹ 1.Բայլան Ա.Ա. <<Մանկավարժական հոգեբանության հարցեր>> - Երևան: Լույս, 1983թ.

2.Էլկոնին Դ.Բ. <<Կրտսեր դպրոցականի ուսուցման հոգեբանություն>> - Երևան: Լույս, 1975թ.

3.Сластенин В. А., Шиянов, Общая педагогика, М 2004

համապատասխանեցնելուն: Այս առումով առանձնահատուկ նշանակություն ունի նախադպրոցականների դպրոցում սովորելու պատրաստակամության խնդիրը: Նախադպրոցական հաստատություններում ուսուցման և կրթության կազմակերպման նպատակների և սկզբունքների որոշումը կապված է դրա լուծման հետ: Միևնույն ժամանակ, դպրոցում երեխաների հետագա կրթության հաջողությունը կախված է դրա որոշումից:

Դպրոցական ուսուցման հոգեբանական պատրաստվածության որոշման հիմնական նպատակը դպրոցական անբավարարության կանխարգելումն է: Այս նպատակին հաջողությամբ հասնելու համար վերջերս ստեղծվել են տարբեր դասարաններ, որոնց խնդիրն է ուսուցման անհատական մոտեցում իրականացնել դպրոցին պատրաստ, և ոչ պատրաստ երեխաների նկատմամբ՝ դպրոցական թերի հարմարվողականությունից խուսափելու համար:

Երեխաներին դպրոց պատրաստելը բարդ խնդիր է, որն ընդգրկում է երեխայի կյանքի բոլոր ոլորտները: Դպրոցական հոգեբանական պատրաստվածությունը այս առաջադրանքի միայն կողմերից մեկն է, բայց այս առումով կան տարբեր մոտեցումներ.

- Նախադպրոցական տարիքի երեխաների դպրոցական կրթության համար անհրաժեշտ որոշակի հմտությունների և կարողությունների ձևավորմանն ուղղված հետազոտություններ:

- Երեխայի հոգեկանի նորագոյացությունների և փոփոխությունների ուսումնասիրություն.

- Ուսումնական գործունեության առանձին բաղադրիչների ծագման ուսումնասիրություն և դրանց ձևավորման ուղիների բացահայտում:

Երեխայի ունակության ուսումնասիրությունը՝ զիտակցաբար ստորադասելու իր գործողությունները սվյալին, հետևողականորեն հետևելով չափահասի բանավոր ցուցումներին: Այս հմտությունը կապված է մեծահասակի բանավոր հրահանգները կատարելու ընդհանուր ձևին տիրապետելու ունակության հետ:

Ուսուցիչը կամ գործնական մանկական հոգեբանը, որոշելով հոգեբանական պատրաստակամությունը դպրոցում, պետք է հստակ հասկանա, թե ինչու է դա

անում: Դպրոցական պատրաստվածությունը ախտորոշելիս կարելի է առանձնացնել հետևյալ նպատակները.

· Հասկանալով երեխաների հոգեբանական զարգացման առանձնահատկությունները՝ կրթական գործընթացում նրանց նկատմամբ անհատական մոտեցում սահմանելու համար:

Երեխաների բացահայտում, ովքեր պատրաստ չեն դպրոցին՝ նրանց հետ զարգացնող աշխատանք իրականացնելու համար՝ ուղղված դպրոցական ձախողումը կանխելուն:

Ապագա առաջին դասարանցիների բաշխումը դասերի՝ ըստ նրանց «մոտակա զարգացման գոտու», ինչը թույլ կտա յուրաքանչյուր երեխայի զարգանալ իր համար օպտիմալ ռեժիմով:

· Մեկ տարով հետաձգել ուսուցման մեկնարկը այն երեխաների համար, ովքեր պատրաստ չեն դպրոցին (հնարավոր է միայն վեց տարեկան երեխաների համար):

Ախտորոշիչ հետազոտության արդյունքների հիման վրա կարող են ստեղծվել հատուկ խմբեր և զարգացման դասարաններ, որոնցում երեխան կկարողանա նախապատրաստվել համակարգված ուսուցման մեկնարկին:

Երբ երեխաները մտնում են դպրոց, հաճախ բացահայտվում է հոգեբանական պատրաստվածության որևէ բաղադրիչի անբավարար ձևավորում: Շատ մանկավարժներ կարծում են, որ ուսուցման գործընթացում ավելի հեշտ է զարգացնել ինտելեկտուալ մեխանիզմները, քան անձնականը:²

Սովորելու անձնական ցանկություն չունեցող, մանկական ինքնաբուխություն դրսևորող աշակերտները դասին պատասխանում են միաժամանակ, առանց ձեռքերը բարձրացնելու և միմյանց ընդհատելով՝ կիսվում են ուսուցչի հետ իրենց մտքերով և զգացմունքներով: Նրանք սովորաբար ընդգրկվում են աշխատանքի մեջ միայն այն ժամանակ, երբ ուսուցիչը ուղղակիորեն դիմում է նրանց, իսկ մնացած ժամանակ նրանք շեղված են, չեն հետևում դասարանում կատարվողին, խախտելով կարգապահությունը: Ունենալով բարձր ինքնագնահատական՝ վիրավորվում են դիտողություններից, երբ ուսուցիչը և ծնողները դժգոհություն են հայտնում իրենց

² 1. Բալյան Ա.Ա <<Մանկավարժական հոգեբանության հարցեր>> - Երևան: Լույս, 1983թ.

2. Էլկոնին Դ.Բ <<Կրտսեր դպրոցականի ուսուցման հոգեբանություն>> - Երևան: Լույս, 1975թ.

3. Слостенин В. А., Шиянов, Общая педагогика, М 2004

պահվածքից, բողոքում են, որ դասերն անհետաքրքիր են, դպրոցը վատ է կամ ուսուցիչը զայրացած է: Այս երեխաներին բնորոշ մոտիվացիոն անհասությունը հաճախ հանգեցնում է գիտելիքների խնդիրների, կրթական գործունեության ցածր արտադրողականության:

Սովորելու համար գերակշռող ինտելեկտուալ անպատրաստությունն ուղղակիորեն հանգեցնում է ուսումնական գործունեության ձախողման, ուսուցչի պահանջները հասկանալու և կատարելու անկարողության և, հետևաբար, ցածր գնահատականների: Ինտելեկտուալ անպատրաստության դեպքում հնարավոր են երեխաների զարգացման տարբեր տարբերակներ: Վերբալիզմը մի տեսակ տարբերակ է: Վերբալիզմը կապված է խոսքի զարգացման բարձր մակարդակի, հիշողության լավ զարգացման հետ՝ ընկալման և մտածողության անբավարար զարգացման ֆոնին: Այս երեխաների խոսքը զարգացնում է վաղ և ինտենսիվ: Նրանք ունեն բարդ քերականական կառուցվածք և հարուստ բառապաշար: Միննույն ժամանակ, նախընտրելով զուտ բանավոր հաղորդակցությունը մեծահասակների հետ, երեխաները բավականաչափ ներգրավված չեն գործնական գործունեության, ծնողների հետ գործնական համագործակցության և այլ երեխաների հետ խաղերի մեջ: Վերբալիզմը հանգեցնում է մտածողության զարգացման միակողմանիության, մոդելի համաձայն աշխատելու, իր գործողությունները տվյալ մեթոդների հետ փոխկապակցելու անկարողության և որոշ այլ հատկանիշների, ինչը թույլ չի տալիս հաջողությամբ սովորել դպրոցում: Այս երեխաների հետ ուղղիչ աշխատանքը պահանջում է վերադարձ նախադպրոցական տարիքին բնորոշ գործունեության տեսակներին՝ խաղալ, նախագծել, նկարել, այսինքն. նրանք, որոնք նպաստում են փոխաբերական մտածողության զարգացմանը:

Հոգեբանական պատրաստվածությունը դպրոցի համար ամբողջական կրթություն է: Մեկ բաղադրիչի զարգացման հետաձգումը վաղ թե ուշ հանգեցնում է մյուսների զարգացման հետաձգմանը կամ աղավաղմանը: Կոմպլեքս շեղումներ են նկատվում նաև այն դեպքերում, երբ նախնական հոգեբանական պատրաստվածությունը կարող է բավականին բարձր լինել, սակայն երեխայի անհատական որոշ հատկանիշների կամ ուսուցչի անբավարար պրոֆեսիոնալիզմի պատճառով ուսանողը զգալի դժվարություններ է ունենում ուսման մեջ:

Մեծահասակների և հասակակիցների հետ շփվելու ընթացքում երեխան ստանում է տարբեր տեղեկություններ, որոնց թվում կան գիտելիքների և հմտությունների երկու խումբ. Առաջինը տալիս է գիտելիքներ և հմտություններ, որոնք երեխաները կարող են տիրապետել առօրյա հաղորդակցության մեջ: Երկրորդ կատեգորիան ներառում է երեխաների կողմից դասարանում յուրացնելու գիտելիքներն ու հմտությունները: Դասարանում ուսուցիչը հաշվի է առնում, թե ինչպես են երեխաները սովորում ծրագրի նյութը, կատարում առաջադրանքներ. ստուգում է նրանց գործողությունների արագությունն ու ռացիոնալությունը, տարբեր հմտությունների առկայությունը և, վերջապես, որոշում է նրանց ճիշտ վարքագիծը դիտարկելու ունակությունը:

Ժամանակակից հոգեբանները (Ա.Ա. Վենգեր, Ս.Պ. Պրոսկուրա) կարծում են, որ ինտելեկտի 80%-ը ձևավորվում է մինչև 8 տարեկանը: Այս իրավիճակը մեծ պահանջներ է առաջադրում ավագ նախադպրոցական տարիքի երեխաների կրթության և վերապատրաստման կազմակերպման համար:

Ճանաչողական խնդիրները կապված են բարոյական և կամային որակների ձևավորման խնդիրների հետ և դրանց լուծումն իրականացվում է սերտ հարաբերություններում.

Ճանաչողական հետաքրքրությունը խրախուսում է երեխային լինել ակտիվ, նպաստում է հետաքրքրասիրության զարգացմանը, իսկ հաստատակամություն, աշխատասիրություն դրսևորելու կարողությունը ազդում է գործունեության որակի վրա, ինչի արդյունքում նախադպրոցականները բավականին ամուր տիրապետում են ուսումնական նյութին:

Կարևոր է նաև դաստիարակել երեխայի հետաքրքրասիրությունը, կամավոր ուշադրությունը, առաջացող հարցերի պատասխանների ինքնուրույն որոնման անհրաժեշտությունը:

Ի վերջո, նախադպրոցական տարիքի երեխա, ով անբավարար հետաքրքրություն ունի գիտելիքների նկատմամբ:

Դասարանում նա իրեն պասիվ կպահի, նրա համար դժվար կլինի իր ուժերն ու կամքն ուղղել առաջադրանքները կատարելու, գիտելիքներ ձեռք բերելու, ուսման մեջ դրական արդյունքների հասնելու համար:

Դպրոցական կրթության հաջողությունը մեծապես պայմանավորված է նրանով, թե որքան է երեխան ցանկանում սովորել, դառնալ ուսանող, գնալ դպրոց: Ըստ Լ.Ի. Բոժովիչի, դպրոցին պատրաստ երեխան ցանկանում է սովորել, քանի որ նա արդեն երկու կարիք ունի. *հասարակության մեջ որոշակի դիրք գրավելու անհրաժեշտությունը*, մասնավորապես այն դիրքը, որը բացում է մուտք դեպի հասուն տարիքի աշխարհ (ուսուցման սոցիալական շարժառիթ), և *ճանաչողական կարիք* որը նա չի կարող բավարարել տանը: Այս երկու կարիքների միաձուլումը նպաստում է շրջակա միջավայրի հետ երեխայի նոր հարաբերությունների առաջացմանը, որը կոչվում է. ***աշակերտի ներքին դիրքը***, որը *դպրոցի համար անձնական պատրաստականության ամենակարևոր բաղադրիչը*: Առաջին բանը, որին դուք պետք է ուշադրություն դարձնեք, երեխայի արտահայտած հետաքրքրությունն է սովորելու, գիտելիքների, հմտությունների ձեռքբերման, շրջապատող աշխարհի մասին նոր տեղեկություններ ստանալու նկատմամբ: Այս հետաքրքրությունը օնտոգենետիկորեն աճում է 4-5 տարեկան երեխաների բնական հետաքրքրասիրությունից («ինչու-ինչու» տարիք), ուղղակիորեն կախված է մեծահասակների կողմից երեխայի այս կարիքի բավարարման ամբողջականությունից:

Ճանաչողական կարիքը պատկանում է այսպես կոչված «անհագեցածների» կատեգորիային, ամենակարևոր հատկանիշն այն է, որ որքան բավարարվում է համապատասխան կարիքը, այնքան այն ուժեղանում է:

Մանկապարտեզներում բազմիցս իրականացված երեխաների հարցումները ցույց են տվել, որ երեխաների մեծամասնությունը հակված է դպրոց հաճախելու: Նման ցանկությունը կապված է զարգացման ճգնաժամի հետ, այն բանի հետ, որ երեխան սկսում է գիտակցել իր ավելացած հնարավորությունները: Նա հոգեբանորեն գերազանցում է խաղը, իսկ դպրոցականի պաշտոնը նրա համար ելք է դեպի հասուն տարիք, իսկ ուսումը պատասխանատու գործ է, որին հարգում են բոլորը:³

³ Բայյան Ա.Ա <<Մանկավարժական հոգեբանության հարցեր>> - Երևան: Լույս, 1983թ.
Էլկոնին Դ.Բ <<Կրտսեր դպրոցականի ուսուցման հոգեբանություն>> - Երևան: Լույս, 1975թ.
Сластенин В. А., Шиянов, Общая педагогика, М 2004

Եզրակացություն

Մուխինան ցույց է տալիս, որ երեխաներին, իհարկե, ոչ միայն սովորելու հնարավորությունն է գրավում: Նրանց համար դպրոցական կյանքի արտաքին հատկանիշները մեծ գրավիչ ուժ ունեն՝ նստարան գրասեղանի մոտ, պայուսակ, դասագրքեր, զանգեր, փոփոխություններ և այլն: այլ մարդկանց մեջ իր դիրքը փոխելու ընդհանուր ցանկությունը.

Անձնական պատրաստվածությունը ենթադրում է մոտիվացիոն ոլորտի զարգացման որոշակի մակարդակ, այն է՝ կարողություն *ստորադասել վարքի դրդապատճառները*.

Երեխայի դպրոցական պատրաստության այլ ցուցանիշներ կան, որոնք բնութագրում են նրա անձնական ոլորտը: Այսպիսով, Կրավցովայի ուսումնասիրության մեջ. *Երեխայի փոխգործակցության երեք ասպեկտներ արտաքին աշխարհի հետ*(այդ իսկ պատճառով դրանք հաճախ համարվում են բնութագրեր *հասարակական կամ սոցիալ-հոգեբանական պատրաստվածություն*):

Արտաքին աշխարհի հետ երեխայի փոխազդեցության ոչ պակաս կարևոր ասպեկտը նրա կայանալու կարողությունն է *համագործակցային հարաբերություններ այլ երեխաների հետ*. Հասակակիցների հետ հաջողությամբ շփվելու, համատեղ ուսումնական գործունեություն իրականացնելու կարողությունը մեծ նշանակություն ունի լիարժեք գործունեության զարգացման համար, որն ըստ էության կոլեկտիվ է:

Անձնական ոլորտում երեխայի պատրաստակամությունը ենթադրում է նաև որոշակի *վերաբերմունք սեփական անձի նկատմամբ*. Այս ժամանակահատվածում երեխայի ինքնագիտակցության մեջ, ինչպես ընդգծել է Լ. Նման նորագոյացությունը կարևոր է կրթական գործունեության յուրացման համար, քանի որ երեխան կկարողանա գնահատել իր վարքը, կարգավորել այն և համարժեքորեն առնչվել իր աշխատանքի արդյունքին:

Դպրոցական կյանքը երեխայից պահանջում է մեծ թվով կանոնների պահպանում: Նրանք վերահսկում են աշակերտների պահվածքը դասարանում (չես կարող աղմկել, խոսել հարևանի հետ, այլ բաներ անել, ինչ-որ բան հարցնելու դեպքում ձեռքդ բարձրացնել և այլն), ծառայում են երեխայի դաստիարակությունը կազմակերպելուն. աշխատել, կարգավորել ուսանողների հարաբերությունները իրենց և ուսուցչի միջև:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Բալյան Ա.Ա. <<Մանկավարժական հոգեբանության հարցեր>> - Երևան: Լույս, 1983թ.
2. Էլկոնին Դ.Բ. <<Կրտսեր դպրոցականի ուսուցման հոգեբանություն>> - Երևան: Լույս, 1975թ.
3. Слостенин В. А., Шиянов, Общая педагогика, М 2004